

Wat ga je doen?

Je schrijft allerlei teksten voor een krant of tijdschrift. Je schrijft een nieuwsbericht, een achtergrondartikel, een ingezonden brief, een brief, een e-mail, een recensie ... Het is eigenlijk te veel om op te noemen.

Wat heb je daarbij nodig?

Je hebt informatie nodig over:

- de eerste kranten in Nederland;
- de opbouw van een nieuwsbericht;
- (ingezonden) brieven;
- advertenties;
- strips;
- samenvattingen;
- verslagen;
- hoe je een zakelijke brief of e-mail schrijft.

Wat leer je?

Je leert:

- wat nieuws is;
- hoe je een krantenartikel schrijft;
- hoe reclamemakers je proberen te beïnvloeden;
- wat een recensie is;
- hoe je een recensie schrijft;
- hoe je een puzzel maakt;
- hoe je een samenvatting schrijft;
- hoe een zakelijke brief of e-mail eruitziet;
- hoe je een zakelijke brief of e-mail schrijft.

1

Jongerenkrant

Jaren geleden dachten veel mensen dat papier overbodig zou worden. Ze waren ervan overtuigd dat alles voortaan via de computer verstuurd en gelezen zou worden. Sinds de opkomst van de computer en de iPad is er veel veranderd, maar er verschijnen nog steeds veel kranten, tijdschriften en boeken op papier. De geur van een nieuw boek, het geritsel van krantenpapier, het krijgen van een 'echte' vakantiekaart ... daar kan geen computer tegenop. Papier verdwijnt misschien wel nooit. In deze module maak jij je eigen krant. Je begint met een nieuwsbericht en schrijft daarna een mooie advertentie.

1

Kranten

Welke kranten ken je allemaal? Schrijf zo veel mogelijk namen op.

.....

.....

.....

2

Lekker lezen

Lees de theorie **Kranten** op bladzijde 4 en beantwoord de volgende vragen in hele zinnen. Let op! Niet alle antwoorden kun je uit de theorie halen.

1 In welk jaar verscheen de eerste krant?

.....

2 Waarom stond er vroeger alleen buitenlands nieuws in de kranten?

.....

.....

3 Noem drie rubrieken die in geen enkele krant ontbreken.

.....

.....

4 Welke twee doelen heeft een krant?

.....

5 In het theorieblok **Kranten** staat een synoniem voor een krant. Een synoniem is een woord met dezelfde betekenis. Welk woord is dat?

.....

6 Schrijf hieronder zo veel mogelijk andere synoniemen voor het woord krant.

.....

.....

7 Welke huis-aan-huisbladen verschijnen bij jou in de buurt?

.....

Kranten

De eerste Nederlandse krant verscheen in 1618, maar eigenlijk kon je dat nog geen echte krant noemen. Het was maar één blaadje papier en aan één kant bedrukt. Die krant verscheen ook nog niet regelmatig. Pas vanaf 1830 ontstond een krant die iedere dag uitkwam, een dagblad. In de oudste kranten stond alleen maar buitenlands nieuws. De kranten werden gemaakt voor kooplieden en die waren vooral geïnteresseerd in de situatie in landen waar ze mee handelden. Nu is dat heel anders. In iedere krant staat veel meer dan alleen buitenlands nieuws. Er zijn rubrieken (delen uit de krant) over het binnenlands en plaatselijk nieuws, over de economie en over sport. Verder staan er ook strips, recepten en puzzels in de krant. Vroeger had de krant maar één doel: informeren. Tegenwoordig is informeren nog steeds het belangrijkste doel, maar is amuseren ook belangrijk geworden. Dat maakt een krant lezen (en maken) veel leuker.

In een krant staat nieuws. Nieuws is informatie over wat er op dit moment in de wereld gebeurt. Een nieuwsbericht is meestal kort en beschrijft de belangrijkste feiten. Verder staan er achtergrondartikelen in de krant. In achtergrondartikelen wordt meer informatie over de gebeurtenissen gegeven, bijvoorbeeld een stukje over hoe het vroeger was, of over hoe iets ontstaan is. Tot slot staan er ook dingen in de krant die niet zo veel met nieuws te maken hebben, zoals puzzels, strips en recensies. Over al deze dingen leer je verderop meer.

Er zijn verschillende soorten kranten:

- landelijke dagbladen, zoals **de Volkskrant**;
- regionale kranten, zoals de **Leeuwarder Courant**;
- specialistische kranten, zoals het **Financieel Dagblad**;
- huis-aan-huisbladen, zoals **De Tilburgse Koerier**;
- een gratis krant, **Metro**;
- een jongerenkrant, **7Days**.

Er zijn ochtend- en avondkranten, maar die avondkranten verschijnen 's middags.

3 Nieuwtjes

Lees de theorie **Nieuws** en geef aan of de volgende stellingen **waar** of **niet waar** zijn.

1	Nieuws moet recent zijn.	waar / niet waar
2	Nieuws moet voor minstens één kijker of lezer belangrijk zijn.	waar / niet waar
3	Nieuws zijn opvallende gebeurtenissen.	waar / niet waar
4	Krantenlezers controleren nieuws meestal zelf.	waar / niet waar
5	Gebeurtenissen in Nederland zijn vaker nieuws dan gebeurtenissen in het buitenland.	waar / niet waar
6	Een gebeurtenis met een gewoon persoon is sneller nieuws dan zo'n zelfde gebeurtenis met een beroemdheid.	waar / niet waar

Nieuws

Toen jouw ouders gingen trouwen, was dat geen nieuws. Toen koning (toen prins) Willem-Alexander ging trouwen, was dat wel nieuws.

Als jij vanmiddag met je fiets valt, is dat geen nieuws. Als volgende week een bus vol schoolkinderen onderweg naar Blijdorp verongelukt, is dat wel nieuws.

Het busongeluk in België waarbij 28 kinderen stierven, was in 2012 groot nieuws, maar is nu geen nieuws meer. Net als de bruiloft van koning Willem-Alexander en koningin Maxima. Die bruiloft was in 2002 groot nieuws, maar nu niet meer.

Over het algemeen weet je heel goed wat wel en wat geen nieuws is.

Nieuws is ...

- pas gebeurd, of met moeilijkere woorden 'recent' of 'actueel';
- voor veel mensen belangrijk;
- feitelijk, of objectief. Het gaat om feiten, niet om meningen. Je moet het nieuws kunnen controleren;
- ongewoon;
- vaak in de buurt;
- een gebeurtenis over of met belangrijke / beroemde personen;
- een opstand, ruzie, oorlog of een ander probleem. Conflicten zijn vaak nieuws.

4

Waarom?

Geef aan waarom de volgende krantenkoppen nieuws waren. Kies uit: **recent - voor veel mensen - feitelijk - in de buurt - ongewoon - belangrijk / beroemd persoon - conflict**. Je kunt steeds meerdere mogelijkheden opschrijven. Het aantal kernwoorden dat bij de krantenkoppen past, staat achter de zin aangegeven.

- 1 Ierse Primark verovert in hoog tempo Nederland. (3)

voor veel mensen - feitelijk - in de buurt

- 2 Zeer grote brand in Vlaardingen. (4)

.....

- 3 Israël en Hamas lassen gevechtspauze in van 12 uur. (5)

.....

- 4 Zadel van fiets Trijntje Oosterhuis gestolen. (2)

.....

- 5 Syrische luchtmacht doodt tientallen IS-strijders. (4)

.....

- 6 Chaotisch en gewelddadig weekend in Oekraïne. (4)

.....

- 7 Gevlucht Eritrees elftal werkt in Nederland aan toekomst. (4)

.....

- 8 Weer playbackrel Britney Spears. (4)

.....

5

Een ongeluk

Op dit perron schrijf je een krantenartikel. Lees eerst de theorie **De opbouw van een nieuwsbericht** en daarna het krantenartikel **Peuter steekt onverwacht over en komt onder auto**. Welke kenmerken van een nieuwsbericht herken je?

1	Is het nieuwsbericht kort en bondig geschreven?	ja / nee
2	Bestaat het krantenartikel uit maximaal 300 woorden?	ja / nee
3	Heeft het artikel een kop?	ja / nee
4	Heeft het artikel een inleiding?	ja / nee
5	Staat de naam van de schrijver tussen de kop en de inleiding?	ja / nee
6	Staan de belangrijkste nieuwsfeiten in de inleiding?	ja / nee
7	Gaat het nieuwsbericht over één onderwerp?	ja / nee
8	Is het nieuwsbericht neutraal geschreven?	ja / nee
9	Staan er taalfouten in het artikel?	ja / nee
10	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Wat is er gebeurd?	ja / nee
11	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Wie is verongelukt?	ja / nee
12	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Wie heeft het ongeluk veroorzaakt?	ja / nee
13	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Waar is het gebeurd?	ja / nee
14	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Waarom is het gebeurd?	ja / nee
15	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Hoe is het gebeurd?	ja / nee
16	Heb je antwoord gekregen op de vraag: Hoe is het afgelopen met de peuter?	ja / nee
17	Klopt het dat de laatste alinea minder belangrijk is dan de op een na laatste alinea?	ja / nee
18	Gaat het bericht over iets ergs?	ja / nee

De opbouw van een nieuwsbericht

Een nieuwsbericht gaat over iets wat echt gebeurd is. Als je naar de verschillende nieuwsberichten in een krant kijkt, dan zie je vaak dezelfde opbouw. Zo draait een nieuwsbericht vooral om de w- en h-vragen. **Wie** deed **wat**, **waar**, **wanneer**, **waarom** en **hoe**? Als iets n t gebeurd is, kunnen journalisten de laatste twee vragen vaak nog niet beantwoorden. De antwoorden op die vragen komen dan later.

Nog wat aandachtspunten:

- Een nieuwsbericht is kort en bondig geschreven. Het bestaat vaak maar uit 30 regels of 300 woorden.
- Een nieuwsbericht begint met een korte inleiding, de **inleiding**, waarin de belangrijkste punten beschreven worden. Bij een krantenartikel wordt ook vaak de term **lead** gebruikt in plaats van inleiding.
- Elk nieuwsbericht gaat maar over  n onderwerp. Er is een nieuwsbericht over de oorlog in Irak en een ander nieuwsbericht over de oorlog in Palestina. Een journalist kan deze twee situaties niet samenvoegen, al gaat het beide keren over oorlog.
- Een nieuwsbericht is **onpartijdig**. De schrijver mag in zijn nieuwsbericht niet laten merken wat hij of zij van de situatie vindt. Je noemt dat ook wel **neutraal** of **objectief**. De schrijver geeft dus zijn mening niet.
- In een goed krantenartikel staan geen taalfouten.

Een krantenartikel wordt altijd op dezelfde manier opgebouwd. Het belangrijkste wordt eerst verteld en daarna komen de minder belangrijke dingen. Dat is handig, want als er dan ineens minder plaats is, omdat er tussendoor ander belangrijk nieuws gebeurt, dan kan het artikel snel ingekort worden. De hoofdgedachte staat bijna altijd in de inleiding. Vaak is de hoofdgedachte de eerste zin van de inleiding. Een nieuwsbericht begint met de titel, de kop. Daarna krijg je de inleiding waar het nieuws in staat. Als laatste krijg je de andere alinea's waarin alle feiten worden genoemd. Tussen de kop en de inleiding staat vaak de naam van de journalist die het artikel geschreven heeft.

Het laatste belangrijke punt is dat nieuws bijna altijd over iets negatiefs gaat. Een fietszadel dat niet gestolen wordt, is geen nieuws. Israël en Palestina komen niet in het nieuws als er niet gevochten wordt. Britney Spears komt ook minder in het nieuws als ze gewoon zingt in plaats van playback. Mensen zeggen daarom weleens: geen nieuws is goed nieuws.

Peuter steekt onverwacht over en komt onder auto

Door Sandra Don

Een 2-jarige peuter is zaterdagavond ernstig gewond geraakt aan een been toen hij onverwachts de Bergstraat in Rotterdam overstak en werd aangereden door een auto. Hij kwam onder het voertuig terecht.

De auto, met daarin twee mannen van 18 jaar uit Barendrecht en het Engelse Wolverhampton, kon het jongetje niet meer ontwijken. De bestuurder had net een paar maanden zijn rijbewijs.

Een traumahelikopter kwam ter plaatse om de eerste medische zorg te verlenen. De peuter is vervolgens per ambulance naar het ziekenhuis gebracht.

Drempel

Volgens de jongeman die naast de bestuurder zat, reed deze niet te hard. 'Dat kan ook niet want we waren net een drempel overgegaan, dan moet je wel afremmen.'

Ook hij schrok zich rot toen het ventje ineens tevoorschijn kwam en tussen

twee auto's de straat op rende. 'Je schrikt je echt wezenloos, denkt meteen aan het ergste, maar gelukkig leeft hij nog. Je wilt het echt niet op je geweten hebben dat je een kind doodrijdt,' vertelt hij aan het **AD**.

De vader van de bestuurder, die snel ter plaatse was, benadrukt dat zijn zoon juist een rustige rijder is. 'Ik zeg altijd tegen hem dat het wel wat vlotter kan, maar hij houdt van rustig rijden. Het is heel bizar dat dit juist hem overkomt.'

Uit de remtest die de politie ter plaatse met de bewuste auto verrichtte, bleek dat de remmen goed functioneren.

Ook was er een remspoor van 7 meter waaruit kan worden opgemaakt dat de bestuurder niet te hard reed.

6

Je eigen nieuws

Op dit perron schrijf je een eigen nieuwsbericht. Je mag zelf weten waar het over gaat. Het is verstandig om een onderwerp te kiezen waar je al wat vanaf weet. Je kunt denken aan een gebeurtenis op school of bij een (sport)vereniging, zoals de scouting of je judoclub.

Let op! Je mag het niet zelf mee hebben gemaakt, want je moet er objectief over kunnen schrijven. En iets schrijven zonder je mening te geven is moeilijk als je er zelf bij betrokken was.

Maak eerst een begrippennet om jezelf aan het denken te zetten. Als je nu al iets weet, bijvoorbeeld over een voetbalwedstrijd, dan mag je dat meteen in het midden van het begrippennet zetten, onder **Mijn nieuwsbericht**.

Mijn nieuwsbericht

7 Mijn nieuws

Kijk nog eens naar je begrippennet en kies een onderwerp uit waarover je een nieuwsbericht gaat schrijven. Vul de onderstaande vragen in.

1 Mijn nieuwsbericht gaat over:

.....

2 Wat is er gebeurd?

.....

.....

3 Wie waren erbij betrokken?

.....

.....

4 Waar vond het plaats?

.....

5 Wanneer gebeurde het?

.....

6 Waarom gebeurde het?

.....

.....

7 Hoe gebeurde het?

.....

.....

.....

Samen geld besparen

■ Noordwijk, Katwijk en Teylingen werken samen in rioolonderhoud

RIOOL = "Het is uniek dat wij de verdere samenwerking vandaag ook weer gestalte geven". Met deze woorden opende wethouder Kees van Velzen (Teylingen) vorige week vrijdag een kort protocol.

8 Inleiding

Je weet nu waar je nieuwsbericht over gaat. Schrijf hieronder eerst de inleiding. Denk eraan dat je in de inleiding alleen het nieuws noemt. De inleiding bestaat uit twee of drie zinnen.

.....

.....

.....

.....

.....